

СТАНОВИЩЕ

от проф. СНЕЖИНА ТАНКОВСКА

относно предложените материали от

главен асистент д-р ВАЛЕРИЯ КАРДАШЕВСКА

за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност

доцент по Сценична реч

(обявен в Държавен вестник, бр. 35/24.04.2018)

Главен асистент д-р Валерия Кардашевска е единствен кандидат в обявения от НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ конкурс, за участие в който представя всички указани в ЗРАСРБ документи и материали.

Валерия Кардашевска има диплома за висше образование по Актьорско майсторство от Националната академия за театрално и филмово изкуство „Кръстьо Сарафов“, 1998г. и магистърска степен по Актьорско майсторство от НАТФИЗ, 1999г. От 2009г. е Доктор по „Театрознание и театрално изкуство“ в НАТФИЗ с успешно защитена дисертация на тема „Метод за изграждане на образ и характерни особености в творчеството на Маргарита Дупаринова“.

В своята творческа автобиография Валерия Кардашевска посочва 18 значими роли в театъра в периода 1996-2014г. и 4 - в киното в периода 1997-2017г. Професионалният ѝ опит като актриса е в Драматичен театър „Иван Радоев“, Плевен, 2000-2005г.; в Общински театър „Възраждане“; в независими театрални проекти у нас и в чужбина; роли във филмови и телевизионни продукции, в рекламни клипове и др. Има участия в няколко международни театрални фестивала в Москва (2007 и 2010г.) с международни продукции; през 2007г. завършва Международната лятна театрална школа с художествен ръководител Александър Калягин, а през 2011г. в рамките на Кино-академията на Никита Михалков в Москва участва в реализирането на два късометражни филма. Има много участия в концерт-спектакли в България и чужбина, в литературни четения, представяния на книги.

Педагогическата ѝ практика започва в НАТФИЗ през 1998-1999г. и продължава през 2005-2006г. в рамките на обучението в образователната и

научна степен „доктор“. Преподавател е по Актьорско майсторство в Театрален колеж „Любен Гройс“ (от 2006г.) и в Националното училище за танцово изкуство, в специалност Модерен танц (2008-2012г.)

През 2010г. е поканена като гост-преподавател в НАТФИЗ в катедра „Сценична реч“, а от 2011г. заема академичната длъжност Главен асистент в същата катедра. В представения Доказателствен материал по чл.70, ал.2 кандидатът указва богата педагогическа практика в НАТФИЗ „с класовете на проф. Д. Рускова - АКТ, проф. Б. Лунгов - АКТ, проф. Ив. Христов - АДТ, проф. М. Младенова - АДТ, доц. М. Енчева - АКТ, доц. Ж. Пашова - АКТ, доц. П. Стоилова - ТТ, доц. Яс. Вълчанов - ТТ, в магистърската програма по ПР с ръководител проф. Д. Борисова в дисциплините – Техника на говора, Правоговор и Художествено слово“.

За участие в настоящия конкурс Валерия Кардашевска представя монографията „Българският песенен фолклор – етап от обучението по Сценична реч“, София: ЗИП, 2018.

Очевидна е личната педагогическа и творческа мотивация на автора за създаването на този текст. Полето на изследване в него е част от територията на дисциплината Сценична реч с основните ѝ дялове Техника на говора, Правоговор и Сценична организация на речта. Необходимо начало на труда е обосноваване потребността от обучението по Сценична реч, а оттук и проследяване на основните етапи в развитието на дисциплината и методиката за нейното преподаване, което е във фокуса на цялостната педагогическа и изследователска дейност в катедра Сценична реч в НАТФИЗ. В края на тази начална част от главата „Поглед в методиката на дисциплината Сценична реч“ Валерия Кардашевска акцентира върху педагогическата свобода и отговорност на всеки преподавател да работи в рамките на основните учебни програми и да предлага педагогически техники, въз основа на личните си теоретични познания и практически опит, като напомня „Тази деликатна и строго специфична дисциплина изисква изострено внимание към всички нови открития и търсения в областта на физиологията, невролингвистиката, експерименталната фонетика, психологията и педагогиката“ (стр.28-29). Следвайки посоката на развитие на своя труд, в края на Първа глава авторът разглежда особеностите на сценичната реч,

които я разграничават от ежедневната реч и поставя специален акцент върху „мерената реч като средство за овладяване и провокиране на актьорската природа в студента“ (стр.30). Още в тази част на труда, където се предпоставят основанията за разработване на същностната му съдържателна част, Кардашевска подчертава „необходимостта от усвояване и надграждане на гласово-говорната техника и сценичната организация на словото в следваща степен на богат и пълноценен художествено-творчески словесен акт.“ (стр.32) С това тя категорично формулира основната си позиция, че образователният процес по сценична реч в неговата цялост има за цел придобиване на знания и умения за „съзнаване и осмисляне на сценичното слово“ (стр.38) и превръщането му в словесно действие като основен компонент на комплексното сценично действие на актьора в театъра. Кардашевска използва професионалния си опит на актриса, подкрепен от разнообразни прояви в публичното пространство с основно средство за изразяване и въздействие словото, за да подкрепи педагогическите си усилия на преподавател по сценична реч да разработи и развие в предложения текст темата за „фолклорната игра като основа за обучение и развитие на личността на актьора в програмата по сценична реч.“ (стр.47) В следващите две глави: „Фолклорните прояви и театралната игра – корени и взаимодействие“ и „Обогатяване и развитие на словесните изразни средства чрез българския песенен фолклор“ авторът разглежда аспекти на теоретичните проучвания по темата за игровия метод, прилагането му в обучението на актьора и мястото му в работата със студентите по сценична реч. Трябва да отбележа като необходимо и полезно за детайлното определяне на специфичните черти на българския песенен фолклор, които обосновават включването му в работата по сценична реч.

Намирам, че в представената публикация Валерия Кардашевска осъществява едно сериозно проучване, което задава теоретичен контекст и въвежда опорни практически елементи (игрови упражнения и посочване на избрани текстове от българския песенен фолклор), което може да бъде допълнено на следващ етап от по-детайлно разработване на заявения от нея метод. Интересно би било в продължение на своето изследване тя да проследи прилагането му в учебен модул, с точно заявени цели, задачи и дейности в етапите на образователния процес, като акцентира върху въздействието на

конкретни игрови упражнения за надграждане и усъвършенстване на дихателния процес, артикулационните умения, разработване на гласовия регистър и диапазон, интонационно-ритмическите умения и др. Трудът Валерия Кардашевска е ценен и със заложените в него възможности за развитие чрез по-конкретно коментиране и използване на нови изследвания в посочените вече от автора области като етнография, фолклористика, семиотика, театрално изкуство и педагогика. В това отношение приложената „Авторска справка за приносяния характер на труда“ съдържа формулирани приноси, които може да бъдат валидни с допълнителен доказателствен материал и от един следващ текст по темата. Убедена съм в полезността на предложения от Кардашевска текст като нейно лично авторско постижение в учебно-методическата и практико-приложната работа на обучението по сценична реч.

В отделните части на Доказателствения материал по чл. 70, ал.2 – Учебна, Научноизследователска и Художественотворческа дейност Валерия Кардашевска представя информация за своята педагогическа дейност, участия в обучителни курсове и семинари, научни проекти, публикувани книги и статии в различни издания. Нейната разностранната дейност в области, които изискват прилагане на знания и умения да работи със силата на убеждаващото и въздействащо слово, сериозното и задълбочено отношение към теоретичното обосноваване на практико-приложната част от работата ѝ като педагог са категорично доказателство за професионалните качества на Валерия Кардашевска. Личните ми впечатления от нея като колега в академичния състав на НАТФИЗ са положителни.

Всичко това ми дава основание да препоръчам на членовете на уважаемото научно жури да присъди на главен асистент д-р Валерия Кардашевска академичната длъжност „доцент“.

Гласувам с ДА.

27.08.2018г.

проф. Снежина Танковска